

NOVELIZÁCIE V ZDRAVOTNÍCTVE: RADŠEJ RAZ A PORIADNE?

MARTIN VLACHYNSKÝ

martin.vlachynsky@iness.sk

Ignorantia juris non excusat - neznalosť zákona neospravedlňuje. Túto právnu fikciu pozná aj každý laik. No čo ak sa zákony menia tak rýchlo, že dosiahnuť znalosť zákona a na základe tejto znalosti upraviť svoje konanie, môže byť veľmi nákladné?

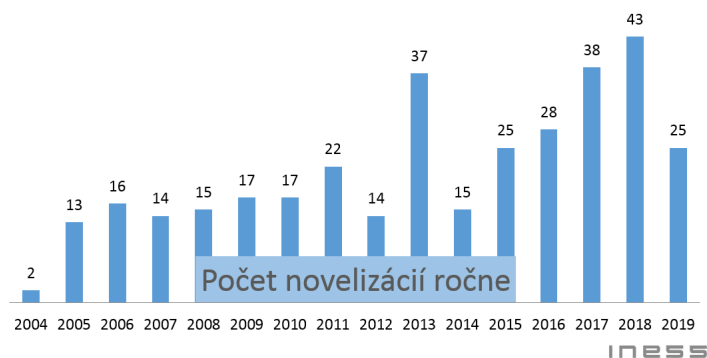
Áno, zlé zákony treba zmeniť a aj tie dobré zákony niekedy potrebujú preleštiť, aby stíhali s dobou. No príliš rýchle tempo zmien zákonov **vytvára právnu neistotu, zvyšuje administratívne náklady** a naznačuje, že politici vlastne nevedia, čo robia, keď svoje rozhodnutia neustále menia a upravujú.

V roku 2017 sme v INESS analyzovali počty a tempo zmien najvýznamnejších zákonov, týkajúcich sa podnikateľského prostredia. V tejto štúdii sme pripravili analýzu novelizácií, zameranú sektorovo – **na zdravotníctvo**.

Metodológia bola priamočiara - vybrali sme **11 najvýznamnejších zdravotníckych zákonov**¹, pri ktorých sme zráтали počet zmien od uvedenia zákona do platnosti na základe údajov z portálu Slov-Lex. Šestica z týchto zákonov pochádza z reformného roku 2004, ďalšie 2 sa pridali v roku 2011, po jednom zákone pribudlo v rokoch 2006, 2007 a 2013. Už z týchto úvodných faktov si môžeme všimnúť prvý zaujímavý záver – napriek 13 rokom vlády a 6 ministrom zdravotníctva za stranu Smer, toto obdobie prinieslo len 3 z 11 zákonov, na ktorých stojí dnešné zdravotníctvo.

Pozrime sa ale detailnejšie na jednotlivé zákony a roky. Celkovo sme zaznamenali **341 zmien** týchto zákonov **od roku 2004 až po rok 2019**. Rok 2019 bol aktualizovaný začiatkom októbra, kedy už boli v Slov-Lex zapísané zmeny aj pre zvyšok roka, hoci v realite sa počet zmien v tomto roku môže teoreticky ešte mierne zvýšiť.

Priemerne tak **ročne prichádza k 21 zmenám zákonov**, s najväčšou aktivitou v rokoch 2018, 2013 a 2017.

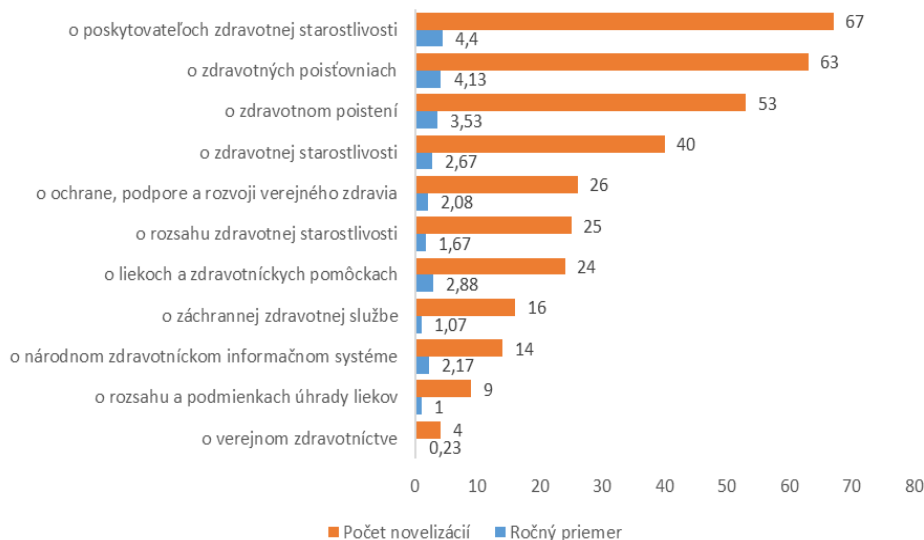

Keďže ale celkový počet zákonov v čase stúpal, môžeme sa pozrieť aj na **priemerný ročný počet novelizácií na jeden zákon**. Dramatický rozdiel nevidno, roky 2013, 2018 a 2017 naďalej vyčnievajú.

Najviac novelizovaným zákonom bol zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti (578/2004), ktorý bol novelizovaný **67-krát**. Prvenstvo dosiahol aj v ročnej frekvencii novelizácií, keďže bol priemerne zmenený 4,4 – krát ročne. Nasledujú zákony o zdravotných poisťovniach (581/2004) a z. o zdravotnom poistení (580/2004) s vysokým počtom zmien, aj vysokou ročnou frekvenciou. Naopak, medzi najmenej menené zákony patrí zákon o rozsahu a podmienkach úhrady liekov (363/2011) a hlavne o verejnom zdravotníctve (126/2006), ktorý sa za svoju existenciu od roku 2006 novelizoval len 4-krát.

Počet novelizácií jednotlivých zákonov

15 rokov bez vízie

Tri a pol stovky novelizácií zdravotníckych zákonov dosiahlo len jednu vec – **nenaplnenie pôvodnej vízie**. Odpor k „Zajacovym“ reformám novej vlády od roku 2006 bol neskrývaný. Kostra systému však ostala zachovaná.

Legálne tu máme naďalej model, v ktorom si konkurujúce zdravotné poisťovne pre svojich poistencov dohadujú podmienky zmlúv s poskytovateľmi služieb. Chýbajúca definícia nároku pacienta, zabetónovanie štátnych nemocníc vytvorením koncovej siete, dlhá neistota okolo budúcnosti systému („jedna“ poisťovňa, zákaz zisku), zrušenie formálnych poplatkov, zavedenie výmenných lístkov, oslabenie nezávislosti Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ktorý mal byť kľúčovým „strážcom“ systému), nekonečné zavádzanie DRG systému, či nedokončenie transformácie nemocníc však spôsobili, že logika systému sa nemohla naplniť.

No systém sám o sebe ničím novým nahradený nebol – prakticky **jediná výraznejšia reforma od roku 2004** (lieková reforma) sa uskutočnila počas krátkej Radičovej vlády. Nielen, že nahradený nebol, nevznikla ani len žiadna vízia, ako by to teda fungovať malo, ak nie po „Zajacovskym“. Na túto víziu čakáme dodnes, miesto nej prichádzajú len stovky noviel, ktoré sú len nádychmi topiaceho sa...

Poznámky

1 576/2004, 577/2004, 578/2004, 579/2004, 580/2004, 581/2004, 362/2011, 363/2011, 355/2007, 126/2006, 153/2013

Martin Vlachynský pôsobí ako analytik INESS od roku 2012. Vyštudoval na Ekonomicko-správni fakulte MU v Brne, následne absolvoval master štúdium na University of Aberdeen. Zaoberá sa podnikateľským prostredím, konkurencieschopnosťou a zdravotníctvom.

Eva Schwarzová je dvojnásobná finalistka Ekonomickej Olympiády, v roku 2019 získala 2. miesto. V súčasnosti študuje na VŠE v Prahe. Spolupracuje s INESS ako stážistka.

Aktuálne publikácie

TROJITÝ ZÁSAH MINIMÁLNEJ MZDY

Obhajcovia minimálnej mzdy sa zvyknú sústreďovať len na výhody minimálnej mzdy. Jej zvyšovanie však má aj svoje negatíva. Publikácia **Trojité zásah minimálnej mzdy** analyzuje jej celospoločenský vplyv.

INDEX OPATROVATEĽSKÉHO ŠTÁTU 2019

Index opatrovateľského štátu je rebríček krajín Európskej únie zostavený podľa toho, ako reguláciami obmedzujú jedenie, pitie a fajčenie. Index mapuje sklon štátov k starostlivosti o občana (paternalizmu) od roku 2016.

ČO (NE)VIEME O MINIMÁLNEJ MZDE

V publikácii **Čo (ne)vieme o minimálnej mzde** sa zameriavame na opisovanie viacerých ekonomických štúdií, ktoré skúmajú vplyv minimálnej mzdy na celú spoločnosť.